

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva

**PRIJEDLOG ZAKONA O TRŽIŠTU
NAFTE I NAFTNIH DERIVATA
S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

Ožujak 2006.

PRIJEDLOG ZAKONA O TRŽIŠTU NAFTE I NAFTNIH DERIVATA S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o tržištu nafte i naftnih derivata sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. podstavka 1. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 41/01. i 55/01.).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

S obzirom da važeći Zakon o tržištu nafte i naftnih derivata (NN 68/01) nije usklađen s direktivama Europske unije, te da su pojedine njegove odredbe u koliziji s odredbama Zakona o energiji („Narodne novine“, broj 68/01 i 177/04), potrebno je bilo izvršiti usklađivanje, pa se pristupilo izradi novoga zakona.

Novim Zakonom o tržištu nafte i naftnih derivata želi se postići sljedeće:

- a.) usklađivanje po pitanju dozvola za obavljanje energetske djelatnosti,
- b.) određivanje najviše razine cijena naftnih derivata na tržištu,
- c.) preciznije definiranje obveznika držanja operativnih zaliha nafte i naftnih derivata, te potrebne visine operativnih zaliha,
- d.) ostala pitanja vezana uz sigurnost opskrbe naftom i naftnim derivatima, prije svega, pitanje 90-dnevnih obveznih zaliha nafte i naftnih derivata te uključivanje odredbi Uredbe o obveznim zalihama nafte i naftnih derivata u tekst Zakona (pojačavanje efikasnosti kaznenih odredbi i nadzora), i osnivanje Agencije za obvezne zalihe nafte i naftnih derivata s ciljem efikasnije organizacije formiranja zaliha te upravljanje i nadzor nad skladištenjem obveznih zaliha nafte i naftnih derivata.

Ad a) Kako su pojedine odredbe važećeg Zakona o tržištu nafte i naftnih derivata u koliziji s odredbama Zakona o energiji potrebno je ispraviti te nepravilnosti. Članak 16. stavak 3. Zakona o energiji navodi da dozvola nije potrebna za obavljanje energetskih djelatnosti trgovine na malo naftnim derivatima, te za skladištenje nafte i naftnih derivata za vlastite potrebe. Nasuprot tome, važeći Zakon o tržištu nafte i naftnih derivata navodi da je dozvola potrebna za izgradnju i korištenje skladišta nafte i naftnih derivata i trgovinu na malo naftnim derivatima.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o energiji u članku 13. navodi da se dozvola može izdati i fizičkoj osobi za obavljanje djelatnosti transporta nafte i naftnih derivata cestovnim vozilima, te je u tom pogledu nužno nadopuniti postojeće odredbe Zakona o tržištu nafte i naftnih derivata.

Ad b) Prema važećem Zakonu o tržištu nafte i naftnih derivata način utvrđivanja najviše razine cijena naftnih derivata pravilnikom propisuje Ministar, a postojeća metodologija unesena je i u prijedlog novoga Zakona o tržištu nafte i naftnih derivata. Formula za određivanje najviše cijene naftnih derivata temelji se na mjerljivim tržišnim elementima, a uključuje u Zakonu popisane (naznačene) elemente koji čine i postojeću formulu.

Novina je da se iz cijena naftnih derivata izdvajaju sredstva za financiranje rada Agencije za obvezne zalihe i obveznih zaliha nafte i naftnih derivata u iznosu koji godišnje utvrđuje Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Hrvatske agencije za obvezne zalihe nafte i naftnih derivata. Iznos za financiranje obveznih zaliha nafte i naftnih derivata dodaje se prodajnoj cijeni bez poreza i ostalih davanja.

Propisana je obveza određenim energetskim subjektima da Ministarstvu dostavljaju potrebne podatke i uvjeti za primjenu novih cijena, te kaznene odredbe za nepoštivanje istih.

Ad c) Dok su važećim Zakonom uniformno definirani obveznici držanja operativnih zaliha i visina potrebnih zaliha, što je u praksi bilo predmetom kritike od strane pojedinih obveznika, jer visina potrebnih operativnih zaliha ovisi o nizu utjecajnih faktora, od slučaja do slučaja i ne može se jednoznačno iskazati, novim Zakonom uvodi se obveza da svaki potencijalni obveznik držanja operativnih zaliha kojeg definira Ministarstvo izradi vlastitu procjenu količine i dinamike potrebnih operativnih zaliha prema Metodologiji koju propisuje Ministarstvo te je proslijedi Ministarstvu na verifikaciju.

Potrebno je naglasiti da se radi o potencijalnim obveznicima držanja operativnih zaliha, jer se u pojedinim slučajevima može utvrditi da procjena izrađena od strane pojedinih subjekata pokaže da oni ne moraju držati operativne zalihe za nesmetano odvijanje poslovnog procesa.

Ad d) Primjenom važećeg Zakona o tržištu nafte i naftnih derivata u praksi je uočeno da, s obzirom da je ova djelatnost tržišna, postoji potreba za pojačavanjem odredbi vezanih uz sigurnost opskrbe, točnije, za propisivanjem obveze držanja potrebnih, prethodno definiranih, zaliha nafte i naftnih derivata.

Formiranje i čuvanje zaliha nafte i naftnih derivata u Republici Hrvatskoj bilo je u tom času regulirano s tri zakona: Zakonom o strateškim robnim zalihama, Zakonom o energiji te Zakonom o tržištu nafte i naftnih derivata, no niti jedan od ovih zakona nije regulirao pitanje obveznih zaliha na način kako to zahtijevaju Direktive EU o obvezi držanja obveznih zaliha nafte i naftnih derivata. Stoga je bilo nužno pronaći rješenje kojim će se ispuniti obveza usklajivanja zakonodavstva Republike Hrvatske s propisima EU te model formiranja i čuvanja 90-dnevnih obveznih zaliha uklopiti u postojeći sustav regulacije zaliha nafte i naftnih derivata.

Na temelju članka 19. Zakona o strateškim robnim zalihama (»Narodne novine«, broj 87/2002), a u vezi s člankom 22. Zakona o energiji (»Narodne novine«, broj 68/2001), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 20. veljače 2003. godine donijela Uredbu o obveznim zalihama nafte i naftnih derivata kojom je utvrđen model prema kojem sami obveznici držanja zaliha skrbe o osiguranju držanja zaliha. Oni zalihe mogu držati sami ili ugovoriti držanje sa skladištarom (pravna osoba sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koja posjeduje dozvolu za obavljanje energetske djelatnosti). Ministarstvo nadzire proceduru stvaranja i držanja obveznih zaliha, a cijena stvaranja i držanja obveznih zaliha sadržana je u cijeni naftnih derivata.

Pojedine odredbe navedene Uredbe uvrštene su u novi prijedlog Zakona o tržištu nafte i naftnih derivata što je potrebno učiniti iz nekoliko razloga:

- Važeći Zakon o tržištu nafte i naftnih derivata ne prepoznaje pojam obveznih zaliha, već samo operativnih 15-dневних zaliha. Iako se u članku 8. važećeg Zakona o tržištu nafte i naftnih derivata navodi mogućnost uspostavljanja kontrole trošenja obveznih zaliha nafte i naftnih derivata, one nisu definirane niti u pojmovima niti u ostatku teksta važećeg Zakona, što je na ovaj način ispravljeno.

- b) Uključivanjem odredbi važeće Uredbe o obveznim zalihamama nafte i naftnih derivata u novi prijedlog Zakona o tržištu nafte i naftnih derivata ispravlja se i postojeći nedostatak Uredbe vezan uz odsustvo adekvatnih kaznenih odredbi u slučaju manipulacije zalihamama ili u slučaju kad energetski subjekt ne drži potrebne zalihe.

Kod izrade prijedloga ovoga Zakona također se vodilo računa o potrebama usuglašavanja s postojećom i eventualnom novom legislativom EU s ovog područja (obvezne zalihe odnosno sigurnost opskrbe naftom i naftnim derivatima općenito).

U prvom koraku je provedeno usuglašavanje s važećom Direktivom 98/93 EEC te je usvojen kriterij držanja obveznih zaliha dostačnih za 90 dana prosječne potrošnje iz prethodne godine, te se napušta postojeći kriterij od 25% neto uvoza iz prethodne godine.

S druge strane, zbog dosadašnjih otežanih mogućnosti nadzora nad namjenskim trošenjem sredstava prikupljenih u cijeni goriva na ime troškova nabave (troška kapitala) i troškova skladištenja i obnavljanja obveznih zaliha nafte i naftnih derivata, predloženo je osnivanje posebne Agencije čije bi djelatnosti bile: kupnja i prodaja nafte i naftnih derivata u svrhu formiranja i zanavljanja zaliha, organizacija, nadzor i upravljanje obveznim zalihamama, namjensko trošenje sredstava za formiranje i skladištenje obveznih zaliha, te utvrđivanje uvjeta za skladištenje obveznih zaliha nafte i naftnih derivata.

Prijedlog Zakona o tržištu nafte i naftnih derivata uskladen je sa sljedećim propisima Europske unije:

1. Direktiva 68/414/EEC od 20. prosinca 1968. godine o važnosti obaveze Zemalja članica EEZ za osiguravanjem najmanjih zaliha nafte i naftnih derivata (OJ, L 308, 23/12/1968 P. 0014 – 0016)
 - dopunjena Direktivom 72/425/EEZ od 19. prosinca 1972 (OJ, L 291, 28/12/1972 P.0154)
 - dopunjena Direktivom 98/93/EZ od 14. prosinca 1998 (OJ, L 358, 31/12/1998 P.0100)
 - izmijenjena (OJ, L 999, 01/01/1973 P.0029)
2. Odluka Vijeća 68/416/EEC od 20. prosinca 1968. godine o zaključcima i provedbi pojedinačnih ugovora između Vlada koje se odnose na obaveze Zemalja članica za osiguravanjem najmanjih zaliha nafte i naftnih derivata (OJ, L 308, 23/12/1968 P. 0019 - 0019)
3. Direktiva 1999/280/EZ od 22. travnja 1999. u svezi sa postupkom zajednice za obavještavanje i savjetovanje o cijeni opskrbe sirovom naftom i naftnim derivatima
4. Odluka Komisije 1999/566/EK o provedbi direktive 1999/280/EK u svezi sa postupkom zajednice za obavještavanje i savjetovanje o cijeni opskrbe sirovom naftom i naftnim derivatima
5. Uredba Vijeća 1995/2964/EK od 20. prosinca 1995. uvodi prijavljivanje uvoza i isporuke sirove nafte u zajednici.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona nije potrebno osigurati posebna sredstva u državnom proračunu.

IV. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI PO HITNOM POSTUPKU

Prema odredbi članka 161. stavka 1. Poslovnika Hrvatskog sabora ("Narodne novine", broj 6/2002) zakoni koji se usklađuju s propisima Europske unije donose se po hitnom postupku.

V. TEKST PRIJEDLOGA ZAKONA O TRŽIŠTU NAFTE I NAFTNIH DERIVATA S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA:

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O TRŽIŠTU NAFTE I NAFTNIH DERIVATA

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(1) Ovim se Zakonom uređuje obavljanje sljedećih djelatnosti: proizvodnja naftnih derivata, transport nafte naftovodima, transport naftnih derivata produktovodima, trgovina na veliko naftnim derivatima, trgovina na malo naftnim derivatima, skladištenje nafte i naftnih derivata i trgovanje, posredovanje i zastupanje na tržištu nafte i naftnih derivata.

(2) Ovim se Zakonom osniva i Hrvatska agencija za obvezne zalihe nafte i naftnih derivata (u dalnjem tekstu: Agencija za obvezne zalihe), te uređuju mjere za sigurnu i pouzdanu opskrbu naftom i naftnim derivatima.

(3) Odredbe ovoga Zakona ne odnose se na sabirno transportne i skladišne sustave nafte na proizvodnim poljima.

Članak 2.

(1) Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu imaju značenja utvrđena Zakonom o energiji.

(2) U ovom se Zakonu koriste i izrazi koji u smislu ovoga Zakona imaju sljedeća značenja:

1. nafta - smjesa ugljikovodika prirodnog podrijetla,
2. naftni derivati - proizvodi dobiveni iz nafte (motorni benzini, benzini za zrakoplove, dizelska goriva, plinska ulja, loživa ulja, brodska goriva, gorivo za mlazne motore, petroleji, bitumeni, naftni koks i ukapljeni naftni plin),
3. pregovorni pristup treće strane - način pristupa sustavu u kojem vlasnik sustava ili operator i treća strana pregovaraju oko komercijalnih uvjeta pristupa sustavu,
4. skladištenje nafte i naftnih derivata - skladištenje nafte i naftnih derivata na propisani način u posebnim prostorima za vlastite potrebe (proizvođači, potrošači i transporteri), u svrhu sigurnosti opskrbe i/ili sa svrhom trgovanja,
5. standardi kakvoće naftnih goriva - važeće norme propisane od strane nadležnih državnih tijela.

II. OBAVLJANJE DJELATNOSTI

Članak 3.

(1) Za obavljanje djelatnosti proizvodnje naftnih derivata, transporta nafte, naftnih derivata i biogoriva, trgovine naftnim derivatima i skladištenja nafte i naftnih derivata energetski subjekt mora imati dozvolu za obavljanje energetskih djelatnosti sukladno odredbama Zakona o energiji.

(2) Dozvola nije potrebna za obavljanje energetskih djelatnosti trgovine na malo naftnim derivatima i skladištenja nafte i naftnih derivata koji se skladište isključivo za vlastite potrebe.

(3) Dozvola za obavljanje energetskih djelatnosti transporta nafte, naftnih derivata i biogoriva cestovnim vozilom i trgovanjem, posredovanja i zastupanja na tržištu energije može se izdati i fizičkoj osobi, uz uvjete utvrđene Zakonom o energiji.

Članak 4.

(1) Energetski subjekti koji obavljaju djelatnost transporta nafte naftovodom i transporta naftnih derivata produktovodom dužni su pravnim ili fizičkim osobama koje podnesu zahtjev za pristup transportnim sustavima, a ispunjavaju tehničke uvjete pristupa i priključenja sukladno posebnim propisima, omogućiti pristup na nepristran i razvidan način prema načelu pregovornog pristupa treće strane. Pregovorni pristup treće strane biti će temeljen na tarifnom sustavu za transport nafte, odnosno naftnih derivata.

(2) Tarifni sustav za transport nafte naftovodom i transport naftnih derivata produktovodom donosi Hrvatska energetska regulatorna agencija nakon pribavljenog mišljenja energetskog subjekta za obavljanje čijih djelatnosti se primjenjuje tarifni sustav i Ministarstva.

(3) Tarifni sustav za transport nafte naftovodom i transport naftnih derivata produktovodom temelji se na:

- troškovima, koji će biti računati prema međunarodno prihvaćenoj praksi,
- pregovaranim ekonomskim i financijskim uvjetima,
- primjeni svake druge poznate metode ili kombinacije tih metoda.

(4) Energetski subjekti iz stavka 1. ovoga članka mogu odbiti pristup transportnom sustavu trećoj strani ako postoje tehnička ili sigurnosna ograničenja, ili imaju popunjene kapacitete naftovoda odnosno produktovoda.

(5) Stranci kojoj je odbijen pristup transportnom sustavu dostavljena se odluka o odbijanju u pisanim oblicima s obrazloženjem.

(6) Stranka kojoj je odbijen pristup transportnom sustavu ili koja ima prigovor na uvjete pristupa transportnom sustavu može u roku od 15 dana od dana primitka odluke podnijeti žalbu, odnosno podnijeti prigovor na odobrene uvjete pristupa Hrvatskoj energetskoj regulatornoj agenciji. Rješenje Hrvatske energetske regulatorne agencije je konačno.

Članak 5.

(1) Naftni derivati koji se stavljuju na tržište moraju zadovoljavati uvjete utvrđene propisima o kakvoći tekućih naftnih goriva i drugim propisima koji su na snazi u vrijeme stavljanja naftnih derivata na tržište.

(2) Naftnim derivatima koji se stavljuju na tržište mogu se dodavati biogoriva koja moraju zadovoljavati uvjete utvrđene propisima o kakvoći biogoriva i drugim propisima koji su na snazi u vrijeme stavljanja naftnih derivata na tržište.

Članak 6.

(1) Ministarstvo sudjeluje u izradi dokumenata prostornog uređenja koje donosi Hrvatski sabor.

(2) Ured državne uprave u županiji odnosno upravno tijelo Grada Zagreba nadležno za poslove energetike sudjeluje u izradi dokumenata prostornog uređenja koje donose predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

(3) Nositelj izrade dokumenata prostornog uređenja dužan je o prijedlogu dokumenata prostornog uređenja iz stavka 1. i 2. ovoga članka pribaviti mišljenje Ministarstva, odnosno ureda državne uprave u županiji, odnosno upravnog tijela Grada Zagreba nadležnog za poslove energetike.

Članak 7.

(1) Cijene nafte i naftnih derivata utvrđuju se u skladu s uvjetima na tržištu.

(2) Ministar pravilnikom propisuje način utvrđivanja najviše razine cijena pojedinih naftnih derivata.

(3) Izračun za određivanje najviše razine cijena naftnih derivata temelji se na mjerljivim tržišnim elementima, a uključuje: cijenu naftnih derivata na tržištu, devizni tečaj, uvoznu carinu, troškove primarnog skladištenja i distribucije, maržu, posebne poreze i ostale pristojbe koje predstavljaju prihod Državnog proračuna, te sredstva iz stavka 5. ovoga članka.

(4) Iznimno od najviše razine cijena utvrđenih pravilnikom iz stavka 2. ovoga članka Vlada Republike Hrvatske može, u cilju zaštite potrošača, regulacije tržišta ili iz drugih opravdanih razloga, najduže za razdoblje od 90 dana propisati najvišu razinu cijena za pojedine naftne derive.

(5) Iz cijena naftnih derivata iz članka 12. stavka 1. ovoga Zakona izdvajaju se sredstva za financiranje rada Agencije za obvezne zalihe i obveznih zaliha nafte i naftnih derivata u iznosu koji godišnje utvrđuje Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Agencije za obvezne zalihe.

(6) Energetski subjekti koji su proizvođači i/ili uvoznici i/ili trgovci na malo naftom i naftnim derivatima dužni su Ministarstvu jedan radni dan prije primjene novih cijena dostaviti kompletan izračun najviše razine cijena naftnih derivata s odlukom o cijenama koje će se primjenjivati.

(7) Cijene naftnih derivata ne mogu se primjenjivati ukoliko Ministarstvo utvrdi da nisu utvrđene sukladno pravilniku iz stavka 2. ovoga članka.

Članak 8.

(1) Ministarstvo nadzire i brine za sigurnu, redovitu i kvalitetnu opskrbu naftom i naftnim derivatima.

(2) Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Ministarstva donosi Plan intervencije za slučaj poremećaja na domaćem tržištu radi neočekivanog ili neprekidnog manjka nafte i naftnih derivata, neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti države, velikih prirodnih nepogoda, tehnoloških katastrofa ili neočekivanog i visokog rasta cijena nafte i naftnih derivata na svjetskom tržištu.

(3) Plan intervencije iz stavka 2. ovoga članka, pored mjera propisanih Zakonom o energiji uređuje i sljedeće mjere:

1. obvezu dostave podataka o uobičajenoj potrošnji nafte i naftnih derivata, te njihov oblik i sadržaj,
2. obvezu dostave podataka u slučaju intervencije, te njihov oblik i sadržaj,
3. ograničenja maksimalne brzine vožnje javnim cestama,
4. ograničenja vožnje motornim vozilima ili drugim sredstvima prijevoza koja za pogon koriste naftne derive,te,
5. ograničenja plovidbe brodova i zrakoplova koji za pogon koriste naftne derive,
6. ograničenja radnog vremena benzinskim stanicama,
7. utvrđivanja uvjeta trošenja i obnavljanja obveznih zaliha nafte i naftnih derivata,
8. nadzora cijena.

Članak 9.

(1) Energetski subjekti koji obavljaju djelatnost trgovine na veliko i/ili trgovine na malo naftnim derivatima dužni su Ministarstvu dostavljati:

- podatke o uvozu nafte i naftnih derivata koji se odnose na količinu, porijeklo, cijenu i kakvoću,
- podatke o cijenama naftnih derivata bez trošarina i poreza, kao i o cijenama naftnih derivata sa svim uključenim trošarinama i porezima.

(2) Energetski subjekti koji obavljaju djelatnost proizvodnje naftnih derivata dužni su Ministarstvu dostavljati:

- podatke o planiranim ili započetim investicijskim projektima,
- podatke o postrojenju u slučaju izlaska iz pogona.

(3) Ministar će pravilnikom propisati sadržaj i način dostave podataka iz stavka 1. i 2. ovoga članka.

III. OPERATIVNE ZALIHE NAFTE I NAFTNIH DERIVATA

Članak 10.

(1) Operativne zalihe nafte i naftnih derivata formiraju se radi osiguranja stabilnosti i sigurnosti tehnološkog procesa prerade i dorade nafte i naftnih derivata, proizvodnje topline i električne energije za tržište i za kupce koji zahtijevaju posebnu sigurnost i kvalitetu opskrbe.

(2) Obveznici osiguranja operativnih zaliha su:

- energetski subjekti koji proizvode električnu i/ili toplinsku energiju iz naftnih derivata za tržište i/ili za tarifne kupce,
- kupci naftnih derivata koji pružaju javne usluge, a proizvode električnu i toplinsku energiju za vlastite potrebe,
- kupci naftnih derivata koji proizvode električnu i toplinsku energiju za pravne i fizičke osobe koje pružaju javne usluge.

(3) Način i uvjete za utvrđivanje, korištenje i obnavljanje operativnih zaliha nafte i naftnih derivata, način osiguranja prostora za njihov smještaj, te prava i obveze energetskih subjekata u poslovanju operativnim zalihama propisuje ministar.

(4) Ministar utvrđuje popis pravnih i fizičkih osoba iz stavka 2. ovoga članka koje su dužne izraditi procjenu potrebne visine operativnih zaliha sukladno uvjetima iz stavka 3. ovoga članka i dostaviti je na potvrdu Ministarstvu.

(5) Pravne i fizičke osobe iz stavka 4. ovoga članka, čije su procjene potvrđene smatraju se obveznicama držanja operativnih zaliha i dužne su osigurati operativne zalihe nafte i naftnih derivata sukladno potvrđenoj procjeni.

IV. OBVEZNE ZALIHE NAFTE I NAFTNIH DERIVATA

Članak 11.

(1) Obvezne zalihe nafte i naftnih derivata formiraju se za osiguranje opskrbe naftom i naftnim derivatima u slučaju prijetnje energetskoj sigurnosti države, uslijed izvanrednih poremećaja opskrbe.

(2) Obvezne zalihe nafte i naftnih derivata formiraju se u visini 90-dnevne prosječne potrošnje naftnih derivata u prethodnoj kalendarskoj godini do 31. srpnja tekuće godine.

(3) Obvezne zalihe nafte i naftnih derivata ne uključuju strateške robne zalihe, uređene Zakonom o strateškim robnim zalihama, te operativne zalihe uređene člankom 22. Zakona o energiji i člankom 10. ovoga Zakona, količine goriva sadržane u spremnicima vozila i ostalim prometnim sredstvima, a koje služe isključivo za njihov pogon, količine goriva koje se nalaze u spremnicima brodova, cjevovodima, željezničkim cistemama, autocisternama, spremnicima benzinskih stanica, količine goriva uskladištene kod krajnjih potrošača, kao niti zalihe goriva u vlasništvu Hrvatske vojske, odnosno količine goriva koje su rezervirane za potrebe Hrvatske vojske.

Članak 12.

(1) Obvezne zalihe uključuju sljedeće skupine naftnih derivata:

- I. motorme benzine i benzine za zrakoplove,
- II. dizelska goriva, plinska ulja i gorivo za mlazne motore,
- III. loživa ulja (lako, srednje i teško).

(2) Dio obveznih zaliha može se čuvati u sirovoj nafti i poluproizvodima i to najviše do 40% za skupine I. i II., a najviše do 50% za skupinu III.

(3) Vlada Republike Hrvatske na prijedlog ministra do 31. ožujka svake godine propisuje količinu i strukturu obveznih zaliha za tekuću godinu na temelju ostvarene potrošnje naftnih derivata u prethodnoj godini.

(4) Vlada Republike Hrvatske može smanjiti visinu potrebnih obveznih zaliha najviše do 25% na račun domaće proizvodnje naftnih derivata iz sirove nafte proizvedene na teritoriju Republike Hrvatske.

(5) Vlada Republike Hrvatske može izmijeniti visinu obveznih zaliha propisanu u članku 11. stavku 2. ovoga Zakona, sukladno međunarodnim obvezama Republike Hrvatske, te stanju ukupnih zaliha nafte i naftnih derivata uključujući strateške robne zalihe naftnih derivata prema Zakonu o strateškim robnim zalihama.

(6) Vlada Republike Hrvatske će, u slučaju iz članka 11. stavka 1. ovoga Zakona, donijeti odluku o načinu korištenja obveznih zaliha nafte i naftnih derivata.

(7) Način osiguranja, dinamiku formiranja i obnavljanja obveznih zaliha nafte i naftnih derivata, organizaciju skladištenja i regionalni raspored propisuje ministar.

Članak 13.

(1) Energetski subjekti koji obavljaju djelatnost proizvodnje i uvoza naftnih derivata dužni su do 31. siječnja svake godine dostaviti Ministarstvu izvješće o proizvedenim, uvezenim, prerađenim i isporučenim količinama nafte i naftnih derivata u prethodnoj godini.

(2) Na temelju izvješća iz stavka 1. ovoga članka Ministarstvo će utvrditi ostvarenu potrošnju naftnih derivata u prethodnoj godini.

(3) Ministar će pravilnikom propisati sadržaj i oblik izvješća iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 14.

(1) Agencija za obvezne zalihe je samostalna, neovisna i neprofitna javna ustanova koja je obveznik osiguranja obveznih zaliha nafte i naftnih derivata sukladno odredbama ovoga Zakona.

(2) Sjedište Agencije za obvezne zalihe je u Zagrebu.

(3) Agencija za obvezne zalihe upisuje se u sudski registar.

(4) Ustrojstvo, ovlasti, način rada, te druga pitanja od značaja za obavljanje djelatnosti i poslovanje Agencije za obvezne zalihe uređuju se statutom kojeg donosi Upravno vijeće uz prethodnu suglasnost Vlade Republike Hrvatske.

Članak 15.

(1) Osnivač Agencije za obvezne zalihe je Republika Hrvatska, a osnivačka prava ostvaruje Vlada Republike Hrvatske.

(2) Agencija za obvezne zalihe za svoj rad odgovorna je Vladi Republike Hrvatske.

Članak 16.

Djelatnosti Agencije za obvezne zalihe su:

- prikupljanje naknade za obvezne zalihe nafte i naftnih derivata,
- kupnja i prodaja nafte i naftnih derivata u svrhu formiranja i zanavljanja zaliha,
- organizacija, nadzor i upravljanje obveznim zalihama nafte i naftnih derivata,
- namjensko trošenje sredstava za formiranje i skladištenje obveznih zaliha nafte i naftnih derivata,
- utvrđivanje uvjeta za skladištenje obveznih zaliha nafte i naftnih derivata.

Članak 17.

(1) Radom Agencije za obvezne zalihe upravlja Upravno vijeće od 5 članova koje imenuje Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Ministarstva, od kojih je jedan predsjednik Upravnog vijeća, a jedan njegov zamjenik.

(2) Upravno vijeće čine po jedan predstavnik Ministarstva, ministarstva nadležnog za financije i tri neovisna stručnjaka.

(3) Predsjednik Upravnog vijeća je predstavnik Ministarstva.

(4) Mandat članova Upravnog vijeća je pet godina, a članovi mogu biti ponovo imenovani.

(5) Upravno vijeće donosi odluke većinom glasova svojih članova.

Članak 18.

Upravno vijeće:

- nadzire poslovanje Agencije za obvezne zalihe,
- donosi statut i druge opće akte Agencije za obvezne zalihe,
- donosi godišnji program rada i finansijski plan,
- donosi finansijsko izvješće,
- imenuje i razrješuje ravnatelja i zamjenika ravnatelja.

Članak 19.

(1) Ravnatelja i zamjenika ravnatelja Agencije za obvezne zalihe imenuje Upravno vijeće na temelju javnog natječaja.

(2) Mandat ravnatelja i zamjenika ravnatelja je četiri godine, a iste osobe mogu biti ponovo imenovane.

(3) Ravnatelj rukovodi radom Agencije za obvezne zalihe, predstavlja i zastupa Agenciju za obvezne zalihe, odgovoran je za rad i zakonitost rada Agencije za obvezne zalihe, podnosi prijedloge akata Agencije za obvezne zalihe Upravnom vijeću radi njihova donošenja, izvršava odluke Upravnog vijeća te obavlja druge poslove koji su mu zakonom, Statutom ili drugim aktom stavljeni u nadležnost.

Članak 20.

Stručne poslove u okviru rada i poslovanja Agencije za obvezne zalihe obavljaju njezini zaposlenici.

Članak 21.

(1) Proizvođači i uvoznici naftnih derivata dužni su uplaćivati naknadu za obvezne zalihe naftne i naftnih derivata utvrđenu sukladno članku 7. stavku 5. ovoga Zakona na račun Agencije za obvezne zalihe.

(2) Ako se naftni derivati uvoze u svoje ime, a za tuđi račun tada je korisnik uvoza obveznik uplaćivanja naknade iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Obveza obračunavanja naknade za obvezne zalihe nastaje:

1. u trenutku isporuke derivata iz skladišta proizvođača, odnosno iz veleprodajnog skladišta poreznog obveznika,
2. u trenutku nastanka carinskog duga, ako se naftni derivati isporučuju izravno krajnjim potrošačima,
3. u trenutku utvrđivanja gubitka iz stavka 4. ovoga članka.

(4) Gubitak (rastep, rashod) naftnih derivata iz članka 12. stavka 1. ovoga Zakona koji je nastao u skladištima derivata kod proizvođača i uvoznika smatra se količinom na koju se obračunava naknada iz stavka 1. ovoga članka, osim gubitka koji je nastao djelovanjem više sile.

(5) Agencija za obvezne zalihe nije dužna uplaćivati naknadu iz stavka 1. ovoga članka kada kupuje naftu i naftne derivate u svrhu formiranja i zanavljanja zaliha.

V. NADZOR

Članak 22.

(1) Upravni nadzor nad provedbom ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju njega provodi Ministarstvo.

(2) Inspekcijski nadzor nad provedbom ovoga Zakona provodi Državni inspektorat i drugi nadležni inspektori prema posebnim propisima.

VI. KAZNENE ODREDBE

Članak 23.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 100.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj energetski subjekt koji:

- ne dozvoli pristup transportnim sustavima (članak 4. stavak 1.),
- primjeni cijene naftnih derivata za koje Ministarstvo utvrdi da nisu utvrđene u skladu s Pravilnikom iz članka 7. stavka 2. (članak 7. stavak 7.),
- se ne pridržava mjera propisanih člankom 8. stavkom 3. točkom 1. i 2. ovoga Zakona,
- ne osigura operativne zalihe nafte i naftnih derivata (članak 10. stavak 5.),
- ne uplaćuje naknadu za obvezne zalihe nafte i naftnih derivata (članak 21. stavak 1. i 2.).

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se odgovorna osoba energetskog subjekta novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 10.000,00 kuna.

(3) Uz novčanu kaznu za prekršaj može se energetskom subjektu koji je počinio dva ili više prekršaja ili u roku godine dana ponavlja prekršaje iz stavka 1. ovoga članka izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja energetske djelatnosti u trajanju do godine dana, a odgovornoj osobi energetskog subjekta izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja istih poslova u trajanju do godine dana.

Članak 24.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 50.000,00 do 200.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj energetski subjekt koji:

- ne dostavlja podatke sukladno članku 7. stavku 6., članku 9. i/ili članku 13. stavku 1. ovoga Zakona,
- ne izradi procjenu potrebne visine operativnih zaliha i ne dostavi je na potvrdu Ministarstvu (članak 10. stavak 4.),
- ne dostavi izvješće sukladno članku 27. stavku 2. ovoga Zakona,
- ne čuva obvezne zalihe nafte i naftnih derivata prema obvezi sukladno članku 27. stavku 1. i 2. ovoga Zakona.

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se odgovorna osoba energetskog subjekta novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 10.000,00 kuna.

VII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 25.

(1) Vlada Republike Hrvatske će u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona donijeti uredbu o uspostavi privremenog računa za osnivanje i početak rada Agencije za obvezne zalihe na koji će se uplaćivati sredstva iz članka 7. stavka 5. ovoga Zakona.

(2) Do donošenja odluke iz članka 7. stavka 5. ovoga Zakona iznos za financiranje rada Agencije za obvezne zalihe i obveznih zaliha nafte i naftnih derivata određuje se u visini od 120 kuna po toni.

Članak 26.

(1) Agencija za obvezne zalihe dužna je formirati obvezne zalihe u visini 90 dnevne prosječne potrošnje do 31. srpnja 2012. godine.

(2) Visina obveznih zaliha nafte i naftnih derivata povećavat će se razmjerno u skladu sa člankom 12. stavkom 3. ovoga Zakona i to:

- do 31. srpnja 2007. godine u visini 60-dnevne ostvarene potrošnje naftnih derivata u 2006. godini, od čega će Agencija za obvezne zalihe sama formirati zalihe u visini 40-dnevne ostvarene potrošnje,
- do 31. srpnja 2008. godine u visini 65-dnevne ostvarene potrošnje naftnih derivata u 2007. godini, od čega će Agencija za obvezne zalihe sama formirati zalihe u visini 50-dnevne ostvarene potrošnje,
- do 31. srpnja 2009. godine u visini 70-dnevne ostvarene potrošnje naftnih derivata u 2008. godini, od čega će Agencija za obvezne zalihe sama formirati zalihe u visini 60-dnevne ostvarene potrošnje,
- do 31. srpnja 2010. godine u visini 75-dnevne ostvarene potrošnje naftnih derivata u 2009. godini, od čega će Agencija za obvezne zalihe sama formirati zalihe u visini 70-dnevne ostvarene potrošnje,

- do 31. srpnja 2011. godine Agencija će sama formirati obvezne zalihe u visini 80-dnevne ostvarene potrošnje naftnih derivata u 2010. godini.

Članak 27.

(1) Energetski subjekti koji su do dana stupanja na snagu ovoga Zakona bili obveznici osiguranja obveznih zaliha nafte i naftnih derivata sukladno Uredbi o obveznim zalihama nafte i naftnih derivata («Narodne novine», br. 27/03 i 151/05) dužni su obvezne zalihe nafte i naftnih derivata čuvati do 1. kolovoza 2011. godine.

(2) Obvezne zalihe nafte i naftnih derivata iz stavka 1. ovoga članka smanjivat će se sukladno odredbama članka 26. stavak 2.

(3) Energetski subjekti iz stavka 1. ovoga članka dužni su u roku od 15 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona dostaviti Ministarstvu izvješće o stanju obveznih zaliha.

Članak 28.

(1) Vlada Republike Hrvatske imenovat će Upravno vijeće u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Upravno vijeće imenovat će ravnatelja i zamjenika ravnatelja u roku od 3 mjeseca od dana njegovog imenovanja.

(3) Upravno vijeće donijet će Statut i druge opće akte u roku od 3 mjeseca od dana njegovog imenovanja.

(4) Vlada Republike Hrvatske imenuje privremenog ravnatelja Agencije za obvezne zalihe u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona. Privremeni ravnatelj ovlašten je poduzeti radnje i obaviti pripreme za početak rada Agencije za obvezne zalihe te podnijeti prijavu za upis Agencije za obvezne zalihe u sudski registar.

Članak 29.

(1) Ministar će Pravilnik iz članka 7. stavka 2. ovoga Zakona donijeti u roku od 15 dana od dana njegova stupanja na snagu.

(2) Prodajne cijene naftnih derivata koje se primjenjuju na dan stupanja na snagu ovoga Zakona vrijede do prvog obračuna prodajnih cijena naftnih derivata prema odredbama Pravilnika iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Ministar će propise iz članka 10. stavka 3., članka 12. stavka 6. i članka 13. stavka 3. ovoga Zakona donijeti u roku od 6 mjeseci od dana njegova stupanja na snagu.

Članak 30.

- (1) Na dan stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o tržištu nafte i naftnih derivata («Narodne novine», br. 68/01).
- (2) Uredba o obveznim zalihamama nafte i naftnih derivata («Narodne novine», br. 27/03 i 151/05) prestaje važiti 31. srpnja 2007. godine.

Članak 31.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u «Narodnim novinama».

V. OBRAZLOŽENJE ČLANAKA

Uz članak 1.

Članak propisuje što se uređuje Zakonom. Osim što uređuje obavljanje taksativno navedenih djelatnosti vezanih uz naftu i nafte derivata Zakonom se osniva i Agencija za obvezne zalihe nafte i naftnih derivata, te uređuju mjere za sigurnu i pouzdanu opskrbu naftom i naftnim derivatima. Od primjene Zakona izuzeti su sabirno transportni i skladišni sustavi nafte na proizvodnim poljima.

Uz članak 2.

Odredbama ovog članka je naznačeno da izrazi koji se koriste u ovom Zakonu imaju značenja utvrđena Zakonom o energiji, a dodatno se definiraju pojmovi koji se koriste u ovom Zakonu: nafta, naftni derivati, pregovorni pristup treće osobe, skladištenje nafte i naftnih derivata, te standardi kakvoće naftnih goriva.

Uz članak 3.

Kako je člankom 16. stavkom 1. Zakona o energiji („Narodne novine“, broj 68/01 i 177/04) određeno da se energetske djelatnosti može započeti obavljati samo na temelju rješenja (dozvole) Hrvatske energetske regulatorne agencije, ovim člankom je određeno za obavljanje kojih djelatnosti, vezanih uz naftu, je potrebno pribaviti dozvolu, te za koje nije potrebno pribaviti dozvolu. Također je navedena jedna energetska djelatnost za čije se obavljanje dozvola može izdati i fizičkoj osobi.

Uz članak 4.

Člankom se uređuje tko može podnijeti zahtjev za pristup transportnim sustavima i pod kojim uvjetima, te da su energetski subjekti ovlašteni za obavljanje djelatnosti transporta nafte naftovodom i transporta naftnih derivata produktovodom dužni omogućiti pristup, na nepristran i razvidan način prema načelu pregovornog pristupa treće strane, ali iz određenih razloga mogu i odbiti pristup. Člankom su uređena i prava stranke u slučaju odbijanja pristupa. Člankom je također određeno u čijoj je nadležnosti i na čemu se temelji tarifni sustav za transport nafte naftovodom i transport naftnih derivata produktovodom.

Uz članak 5.

Člankom su propisani uvjeti koje moraju zadovoljavati naftni derivati koji se stavljaju na tržiste te predviđena mogućnost da se naftnim derivatima, pod određenim uvjetima, dodaju biogoriva.

Uz članak 6.

Ovim člankom stavljen je u nadležnost Ministarstvu i Uredu državne uprave u županiji, odnosno upravnom tijelu Grada Zagreba sudjelovanje u izradi dokumenata prostornog uređenja, na način da je o prijedlogu dokumenata prostornog uređenja potrebno pribaviti njihovo mišljenje.

Uz članak 7.

Cijene nafta i naftnih derivata utvrđuju se u skladu s uvjetima na tržištu. Propisivanje najviše razine cijena pojedinih naftnih derivata u nadležnosti je Ministra, no pridržana je mogućnost intervencije Vlade da, u cilju zaštite potrošača, regulacije tržišta ili iz drugih opravdanih razloga, intervenira propisujući najvišu razinu cijena za pojedine naftne derive, ali najduže za razdoblje od 90 dana. Člankom se također određuje na kojim elementima se temelji izračun najviše cijene naftnih derivata i propisuje obveza energetskim subjektima, koji su proizvođači i/ili uvoznici i/ili trgovci na malo naftnim derivatima, dostavljanja Ministarstvu, jedan radni dan prije primjene novih cijena, odluke o cijenama koja će se primjenjivati s kompletним izračunom najviše razine cijena naftnih derivata.

Uz članak 8.

Odredbe ovog članka definiraju nadzor i brigu za sigurnu, redovitu i kvalitetnu opskrbu naftom i naftnim derivatima, te mjere koje, pored mjeri propisanih Zakonom o energiji, Vlada, na prijedlog Ministarstva, propisuje Planom intervencije za slučaj poremećaja na domaćem tržištu.

Uz članak 9.

Ovim člankom se propisuje koje je podatke energetski subjekt koji obavlja djelatnost proizvodnje te trgovine na veliko i/ili trgovine na malo naftnim derivatima dužan dostavljati Ministarstvu.

Uz članak 10.

Članak definira svrhu formiranja operativnih zaliha nafta i naftnih derivata te obveznike osiguranja operativnih zaliha i način njihova utvrđivanja.

Uz članak 11.

U članku se navode razlozi formiranja obveznih zaliha nafta i naftnih derivata te određuje da se formiraju do 31. srpnja tekuće godine u visini 90-dnevne prosječne potrošnje naftnih derivata u protekloj kalendarskoj godini. Člankom se također propisuje što se ne smije uključiti u obvezne zalihe nafta i naftnih derivata.

Uz članak 12.

Člankom se određuje koje skupine naftnih derivata uključuju obvezne zalihe. U članku je sadržana i odredba dispozitivnog karaktera koja kaže da se dio obveznih zaliha može čuvati i u sirovoj nafti i poluproizvodima te određuje udio za svaku skupinu. Člankom se također uređuje tko i u kojem roku te na temelju kojih parametara propisuje količinu i strukturu obveznih zaliha za tekuću godinu. Vlada može smanjiti visinu obveznih zaliha do 25% na račun domaće proizvodnje. Vlada ima mogućnost da pod određenim uvjetima, uz donošenje odluke o načinu korištenja, može izmijeniti visinu obveznih zaliha propisanu Zakonom. Način osiguranja, dinamiku formiranja i obnavljanja obveznih zaliha nafta i naftnih derivata, organizaciju skladištenja i regionalni raspored uredit će Ministar podzakonskim aktom.

Uz članak 13.

Propisuje se obveza određenim energetskim subjektima da Ministarstvu dostave izvješće o proizvedenim, uvezanim, prerađenim i isporučenim količinama nafte i naftnih derivata u prethodnoj godini na temelju kojih će Ministarstvo utvrditi ostvarenu potrošnju naftnih derivata u prethodnoj godini.

Uz članak 14.

Članak propisuje da je Agencija za obvezne zalihe javna ustanova te određuje njezinu funkciju, sjedište i temeljni ustrojbeni akt.

Uz članak 15.

Člankom je određeno tko je osnivač Agencije za obvezne zalihe, a tko ostvaruje osnivačka prava, te kome je odgovorna za svoj rad.

Uz članak 16.

Članak navodi djelatnosti Agencije za obvezne zalihe.

Uz članak 17.

U članku se definira tko upravlja radom Agencije za obvezne zalihe i tko imenuje upravljačko tijelo. Propisuje se i tko može biti član Upravnog vijeća, a tko predsjednik te koliko im traje mandatno razdoblje i kako se donose odluke.

Uz članak 18.

Ovim člankom definiraju se poslovi Upravnog vijeća.

Uz članak 19.

Članak definira poslove ravnatelja Agencije za obvezne zalihe te određuje tko, na koji način i na koje vrijeme imenuje ravnatelja i zamjenika ravnatelja.

Uz članak 20.

Člankom je određeno tko obavlja stručne poslove Agencije za obvezne zalihe

Uz članak 21.

Člankom se propisuje tko su obveznici uplaćivanja naknade za obvezne zalihe nafte i naftnih derivata te određuje trenutak nastanka obveze obračunavanja naknade. Člankom je također propisano da Agencija za obvezne zalihe nije dužna uplaćivati naknadu kada kupuje naftu i naftne derive u svrhu formiranja i zanavljanja zaliha.

Uz članak 22.

Ovim člankom je regulirana provedba upravnog i inspekcijskog nadzora nad provedbom Zakona.

Uz članke 23.i 24.

Člankom se propisuju prekršajne sankcije za kršenje odredaba Zakona koje počine energetski subjekti, odnosno odgovorna osoba energetskog subjekta. Sankcija za povredu odredaba Zakona je novčana kazna koja je primjerena težini prekršaja. U određenim slučajevima postoji i mogućnost izricanja zaštitne mjere zabrane obavljanja energetske djelatnosti.

Uz članak 25.

Člankom se određuje rok i nadležnost za donošenje podzakonskog akta kojim će se uspostaviti privremeni račun za financiranje osnivanja i početka rada Agencije za obvezne zalihe na koji će se do početka rada Agencije uplaćivati sredstva za financiranje rada Agencije za obvezne zalihe i obveznih zaliha nafte i naftnih derivata, izdvojena iz cijene naftnih derivata. Obveza uplate određena je u fiksnom iznosu do donošenja odluke Vlade.

Uz članak 26.

Ovim člankom se određuje dinamika formiranja obveznih zaliha nafte i naftnih derivata, određujući da će se visina razmjerno povećavati dok zalihe ne dosegnu visinu 90-dnevne potrošnje. Ova obveza mora biti ispunjena do 31. srpnja 2010. godine.

Uz članak 27.

Ovim člankom propisana je, dosadašnjim obveznicima osiguranja obveznih zaliha nafte i naftnih derivata, obveza daljnog čuvanja obveznih zaliha nafte i naftnih derivata te obveza da u određenom roku dostave Ministarstvu izvješće o stanju obveznih zaliha nafte i naftnih derivata. Člankom je također propisano kako će dinamika povećanja visine obveznih zaliha nafte i naftnih derivata na strani Agencije za obvezne zalihe utjecati na obvezu čuvanja obveznih zaliha nafte i naftnih derivata obveznika sukladno Uredbi o obveznim zalihama nafte i naftnih derivata („Narodne novine“, broj 27/03 i 151/05).

Uz članak 28.

Ovim člankom određeni su rokovi za imenovanje Upravnog vijeća, ravnatelja i njegova zamjenika te donošenje statuta i drugih općih akata Agencije za obvezne zalihe. Članak određuje rok i nadležnost za imenovanje privremenog ravnatelja te utvrđuje njegove dužnosti.

Uz čanak 29.

Određeni su rokovi u kojima Ministar mora donijeti podzakonske akte za provedbu Zakona. Člankom se također propisuje do kada će se primjenjivati prodajne cijene naftnih derivata koje se primjenjuju na dan stupanja na snagu ovoga Zakona.

Uz članak 30.

Člankom se određuje trenutak prestanka važenja Zakona o tržištu naftе i naftnih derivata („Narodne novine“, broj 68/01) te Uredbe o obveznim zalihamama naftе i naftnih derivata («Narodne novine», broj 27/03 i 151/05).

Uz članak 31.

Ovim člankom se određuje datum stupanja Zakona na snagu.